

Al contraatac

rec que devia tenir 12 anys aquell dia que em vaig sentir tractat injustament a casa, per la qual cosa vaig decidir anar-me'n i no tornar. Més tard, a l'hora de berenar, vaig tenir ganes d'arreglar ràpidament el problema i vaig aconseguir una tornada honorable.

La gent del nostre país ha sigut castigada pel coronavirus, va entendre el confinament i va tancar estrictament les portes al turisme per raons sanitàries. Però en aquests moments, coincidint precisament amb l'hora de berenar, tot i que la pandèmia no ha acabat ha decidit desfer les fermes i es posa les seves millors gales per atreure com sigui els que van deixar de

De 'Tauró' a 'Dunkerque'

ANTONIO
Franco

venir. Com que tinc un dia de pel·lícula confessaré que la situació em recorda una mica el *Bienvenido, Mr. Marshall*. Que vinguin, com sigui, i si hi ha un rebrot ja ens espavilarem.

Hem decidit –o han decidit per nosaltres– arriscar. Ja ho veurem. Veurem si s'imposa la serietat o si el *tot pel negoci* camufla a partir d'ara realitats incòmodes. Em ve a la memòria amb temor una altra pel·lícula, *Tauró*, amb els poders fàctics dissimulant la realitat per no espavillar la temporada turística incipient. Serà necessari molt sentit de la responsabilitat per les autoritats locals, autonòmiques i centrals davant les pressions empresarials. I molta valentia. ¿Aconseguirem una treva en el partidisme desmesurat en què viuen? Després del que hem vist, fins i tot amb el coronavirus és legítim dubtar-ho.

L'etapa que obrim necessita molta capacitat política, orga-

nització, imaginació tècnica i honradesa. Perquè pot resultar relativament senzill, si hi ha voluntat, efectuar controls preventius i seguiment de persones contaminades als aeroports, ports marítims i estacions de tren. Però de moment ningú ens ha sabut explicar quines mesures s'adoptaran per evitar i seguir les trajectòries dels contagiats que vinguin per carretera. I serà difícilíssim fer-ho. Recorro a un altre film, *Dunkerque*, i l'arribada massiva d'un eixam de barcos petits i mitjans incontrolats i incontrolables a la costa britànica. Necessitem, sens dubte, els turistes i ja és l'hora de berenar, però a la vista del que està passant a la Xina i l'amenaça d'un rebrot, ¿sabrem fer-ho? ≡

Jordi Pujol i la metàfora de Jonàs

El naufragi del pujolisme

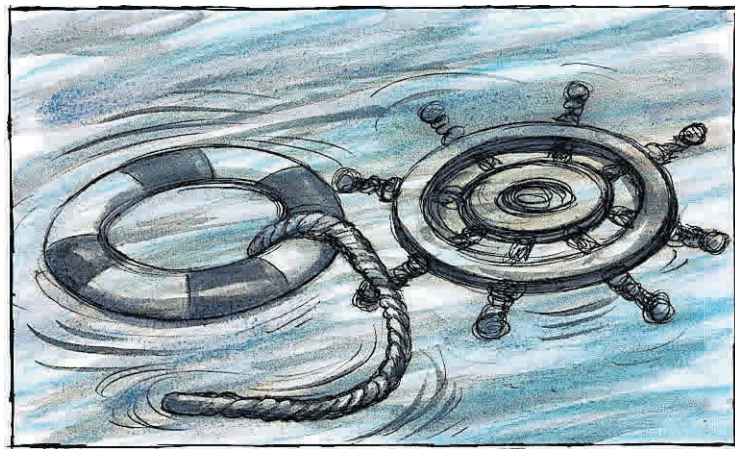
RAFAEL
Jorba

Jordi Pujol va fer 90 anys el 9 de juny. A l'inventari de la seva trajectòria política hi ha tres factors: l'obra de govern, la contribució a la governabilitat d'Espanya i el paper de prescriptor del nacionalisme català. La història s'escriu i es reescriu. Josep Pla va escriure el seu homenot sobre Enric Prat de la Riba en el cinquantenari de la seva mort i va destacar la unanimitat entorn de la seva figura: «El descobriment que el senyor Prat va ser un governant amb totes les característiques de l'home d'Estat».

Temps hi haurà per avaluar els 23 anys de presidència de Pujol. Es pot apuntar que si Prat de la Riba va posar les bases de la reconstrucció de Catalunya des de la Mancomunitat (1914-1917), Pujol va consolidar l'autogovern en les últimes dècades del segle XX (1980-2003) i va contribuir a la governabilitat espanyola amb la seva política de peix al cove. M'hi vaig referir en el meu article *De Pujol al procés (i viceversa)*, on em feia ressò d'una entrevista del professor Juan Rodríguez Te-ruel en que vaticinava que els descendents del procés acabarien tornant al possibilisme.

Pujol, que ha llegit i rellegit aquella entrevista, fa una constatació –Catalunya no té prou força per aconseguir la independència, però sí per dificultar la política espanyola–, defensa una pràctica –el camí interme-

ANTHONY GARNER

di, la seva política de peix al cove– i remarca una prioritat: hi ha un problema de finançament, però la qüestió central és la identitat. Des d'aquesta òptica, es pregunta si els impulsors del procés s'han fet un autogol o, pitjor encara, si s'han disparat un tret al peu.

Pujol sap que hi ha un factor que ha eclipsat la seva obra de govern i ha destruït el seu paper de prescriptor i referent del nacionalisme català de la segona meitat del segle XX: el cas de frau fiscal del qual es va autoinculpar el 25 de juliol del 2014. Afirmava llavors que «dels fets descrits i de totes les seves conseqüències en soc l'únic responsable» i demanava perdó «a tanta gent de bona voluntat que es pot sentir defraudada». «I els demano que sàpiguen distingir els errors d'una persona –per molt significativa que hagi sigut–, i que aquesta declaració sigui reparadora en el que sigui possible del mal i d'expiació per a mi mateix», conclouia.

Culpa, perdó i expiació: tres conceptes de la seva formació catòlica. El sentiment de culpa de Pujol es remunta als temps

de fer país. Al seu llibre *Des dels turons a l'altra banda del riu*, en què recupera els escrits de presó, hi ha una llarga dedicatòria a la seva dona i als seus fills: «Que no voldria que fossin víctimes de la meua dèria, que també és la seva, i als quals en el grau que ja n'hagin estat, els demano perdó». ¿Quina era aquesta dèria, aquesta idea fixa que ens incita a fer una cosa?

Sabia que els seus l'havien de llençar per la borda, però esperava que seguisin remant

Pujol em va respondre en una entrevista en aquest diari el 18 d'agost del 1988: «És el nostre país: Catalunya». Segons Manuel Cuyàs –un senyor del periodisme que ens acaba de deixar–, Pujol expressava en aquella dedicatòria «el primer símptoma de culpa per no dedicar-se prou a la dona i als set fills que ja tenia llavors. Un remordiment que està en l'origen de la seva autoinculpació». Sí, des del nu-

cli familiar, alguns es van prendre al peu de la lletra la dedicatòria i van voler cobrar-se els serveis prestats pel seu pare.

L'ESPERANÇA d'expiació acompanya encara el president. Sap que la seva gent havia de llençar-lo per la borda. Per explicar la seva desaparició de l'escena política evoca una metàfora bíblica. La història de Jonàs, el profeta desobedient: Jahvè li va demanar que anés a predicar a Nínive, però Jonàs va desobeir i es va embarcar en una nau rumb a Tarsis; al camí es va desencadenar una tempesta i els tripulants, al confessar que fugia de Jahvè, el van llençar al mar i van seguir el seu periple.

De la metàfora de Jonàs al naufragi: Pujol sabia que la seva gent havia de llençar-lo per la borda, però esperava que continuessin remant i arribessin a bon port. Tenia assumit el seu naufragi personal, però no el del seu projecte polític. L'aposta independentista ha encallat, els que el van reemplaçar al timó van portar la nau contra les roques i els que van menysprear el peix al cove es poden quedar sense peixos i sense cistell.

La història, deia a l'inici, posarà al seu lloc el llegat del president Pujol. En aquest article només pretenc resumir el relat d'un naufragi: un projecte polític que es va esbossar en els seus anys d'adolescència en una pujada al Tagamanent i que ara ha naufragat. «Fins que no arribes al cim, un és mentre que fa camí», em va explicar en aquella entrevista de l'estiu del 1988. Els seus no han fet el cim i s'han extraviat. ≡

Secretari del Comitè Editorial.

Desigualtats

Les bretxes digitals

Vostè està llegint aquest article en la versió en paper. Però el més probable és que la majoria de lectors ho facin en un dispositiu mòbil. Segons l'estudi *Digital News Report 2020* del Reuters Institute, publicat recentment, hi ha un 73% de possibilitats que això passi. Els periodistes donem com un fet inexorable que el paper va pel camí dels dinosaures, però si vull que la meua mare, gran, avui em llegeixi haurà de baixar al quiosc o hauré de fer la trampa d'enganxar-li aquest text al cos d'un missatge de WhatsApp.

Fa uns dies ens vam assabentar de la història de Joaquín Carmona. Un dels tuitaires més populars de l'atletisme havia desaparegut perquè viu al carrer i no té on carregar el seu ordinador. I no entrarem en com s'han aguditzat les dificultats per a qualsevol tràmit burocràtic; un carnet d'identitat perdut en plena campanya de la renda esdevé un periple kafkià. El món digital pot ser tan inhòspit com el tangible, per molta utopia que ens venguin.

LA CASUALITAT ha volgut que també aparegués un altre estudi que complementa el del Reuters Institute. Aquest l'ha elaborat M4social, la plataforma de la Taula d'Entitats del Tercer Sector, i parla sobre l'ús d'internet en les persones ateses per les entitats socials. Una de cada cinc no té accés a xarxes, bé sigui per no poder permetre's la connexió, per no saber fer-ho o per tenir l'accés fora de casa. Un 20% no té ordinador. I sí, en aquest 20% s'inclouen tots aquests nens, adolescents i joves que esperem que aprenguin a través d'una pantalla si hi ha un rebrot.

Però no es tracta només de la dificultat d'accés a les xarxes; s'ha exigit als docents que intentessin fer escola a través de la pantalla com si un compte de Zoom i una mica de bona voluntat de pares i mestres fos una aula. Aquestes dificultats obeeixen a la pandèmia, sí, però també tenen molt a veure amb la incapacitat dels poders públics per acceptar que aquestes bretxes existeixen i, el que és pitjor encara, per solucionar-les. ≡